

Khái niệm về an ninh con người

Vấn đề về an ninh con người đã được đưa ra trong báo cáo về phát triển con người từ năm 1994. Nhưng khái niệm đó cũng thay đổi theo thời gian cùng với sự phát triển của xã hội. Cho đến nay khái niệm đó đã có những thay đổi và bổ sung nhất định. Phát triển con người là khái niệm rộng lớn - một tiến trình mở rộng khả năng lựa chọn về con người. An ninh con người đồng nghĩa với việc dân chúng có thể thực hiện các lựa chọn đó một cách tự do và an toàn, và họ hoàn toàn có thể tin tưởng rằng những cơ hội mà họ có ngày hôm nay sẽ không mất đi trong ngày mai. Với sự đẩy mạnh quá trình toàn cầu hoá, những vấn đề mới liên quan đến an ninh toàn cầu đã nổi lên, những khuôn khổ khái niệm về an ninh con người càng ngày càng hoàn thiện để phù hợp cho việc phân tích những vấn đề toàn cầu ngày nay. Sau đây là những nội dung mới nhất về an ninh con người:

An ninh con người có hai khía cạnh chính:

- An toàn trước những hiểm hoạ như đói kém, bệnh tật và sự áp chế

- Sự bảo vệ khỏi những đổ vỡ đột ngột và đau đớn trong các khuôn mẫu của cuộc sống hàng ngày - cho dù là trong gia đình, trong việc làm hay trong cộng đồng. Những mối nguy hiểm này còn tồn tại ở mọi mức độ phát triển và thu nhập quốc gia.

Những mối đe dọa đối với an ninh con người

Tình trạng mất an ninh cho con người có thể là một quá trình chậm chạp và lặng lẽ, hoặc có thể là một hiện tượng khẩn cấp, đột ngột và ồn ào. Con người có thể sai lầm với những lựa chọn chính sách

không đúng, các thể lực tự nhiên cũng như vậy và cũng có thể là sự kết hợp giữa hai yếu tố đó. Khi sự xuống cấp về môi trường dẫn đến những thảm hoạ tự nhiên, tiếp theo đó là thảm kịch của nhân loại. Có nhiều mối đe dọa đối với an ninh con người và có khác nhau đối với từng cá nhân và ở từng thời điểm một. Chúng được phân thành bảy loại sau:

- + Không an toàn về kinh tế
- + Không an toàn về lương thực
- + Không an toàn về sức khoẻ
- + Không an toàn về cá nhân
- + Không an toàn về môi trường
- + Không an toàn về văn hoá và cộng đồng
- + Không an toàn về chính trị

Những mối đe dọa đối với an ninh toàn cầu

Khi an ninh con người bị đe dọa ở bất kỳ nơi nào, thì tình trạng này có thể ảnh hưởng đến dân chúng ở khắp nơi. Nạn đói, xung đột sắc tộc, tình trạng phân rẽ về mặt xã hội, chủ nghĩa khủng bố, nạn ô nhiễm và buôn lậu ma tuý không còn có thể bị giới hạn trong phạm vi biên giới một quốc gia. Một số thách thức toàn cầu đối với an ninh con người lại nảy sinh bởi lẽ những mối đe dọa bên trong các nước nhanh chóng lan tràn ra ngoài phạm vi biên giới quốc gia, như khí gây hiệu ứng nhà kính và buôn bán ma tuý. Những mối đe dọa khác mang đặc điểm toàn cầu do sự khác biệt giữa các nước - những khác biệt đã khuyến khích hàng triệu người rời khỏi quê hương mình để mưu cầu một cuộc sống tốt đẹp hơn, bất kể nơi đến thế nào, sự chán nản trước tình trạng bất bình đẳng về thu nhập và quyền lực chính trị. Thường, trong môi trường như vậy dẫn đến xung đột trong nước nghiêm trọng, dù là mang tính sắc tộc, tôn giáo hay xã hội.

Trần Mạnh Hùng

(Theo The Human Development Report 1999)